

Universitätsbibliothek Paderborn

**TRACTATVS|| DE CON-||FESSIONIBVS MA=||LEFICORVM ET
SAGA-||RVM SECVNDÒ RECOGNI||tus, & auctior redditus.||
An, & quanta fides ijs adhibenda sit?||**

Binsfeld, Peter

Avgvstae Trevirorvm

VD16 B 5530

13. Præludium. Cùm in hoc peccato concurrant homicidia, cædes animalium, & damna in temporalibus, aliæq[ue] iniustitiæ species, nascitur obligatio restitutionis, qua[m] Reus facere tenetur, si ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-41113

fidem tali rei, quæ nullibi probatur: Attamen ex post per plures dies reperta sunt indicia sufficientia ad torturam contra illum verum reum, quem capi feci: qui habita copia indiciorum, absq; tortura confessus fuit se occidisse illum hominem, &c. Dicit autem Boerius de Hippolito Marsilio, quod hoc indicium in exemplo relato nullibi dicit probari, eò fortè quod Doctores non vidit. Multi autem Doct. sunt pro hoc indicio, quos refert Boerius. Causa autem non videtur nisi referri posse in diuinam dispositionem, iuxta Conclusionem positam, quam approbat Iosephus loc. citat.

An maleficus illata damna restituere teneatur.
 13. Præludium. *Cùm in hoc peccato concurrant homicidia, cædes animalium, & damna in temporalibus, aliaq; iniustitie species, nascitur obligatio restitutionis, quæ Reus facere tenetur, si potest, & eius rei confessorius eum admonere debet.*

HOC Præludium resoluitur ex eis, quæ Doctor Nauarrus in Manuali Confessoriorum cap. 15. num. 25. interrogatus à quodam Patre Illustrissimi ordinis Societatis Iesv, respondet: An homicida, latro, aut alius reus, quem Iudex puniuit, teneatur ad soluendum damnum, quod parti intulit: & rectè respondet, quod teneatur. Quia lex naturalis & diuina obligat ad restituendum damnum

num parti, antequam à iudice puniantur. Et illa punitio, quæ in vindictam publicam irrogatur, est compensatio iniuriæ reipublicæ illatæ, cap. Vt famæ, de sentent. excommun. **L.** Ita vulneratus. ff. ad legem Aquil. quæ non liberat à debito, quo parti tenetur. Quia qui duobus res diuersas debet, non liberatur soluendo vni, quod ei debet, à debito alterius. Ex quo sequitur, qd' hæredes eius, qui decollatus est, aut incineratus per sententiam, si bona defuncti ad eos peruenerunt, obligentur ad resarciendum damnum parti illatum, sicut ad alia debita. Imò & Fiscus, si bona confiscata fuerint, tenetur prius satisfacere de damno dato. **L.** Non possunt. Et **L.** In summa, de Iure Fisci. Confirmo latius dictam doctrinam, c. in literis, secundum cõmunem DD. sententiam, & textum clarum, de Raptoribus & incendiarijs, statuitur, vt incendiario mortuo, cõpellantur eius hæredes satisfacere damnis datis per incendium, aut alio modo, contra iustitiam. Ad idem propositum est cap. fin. de sepult. His accedit communis opinio Canonistarum tenetium, hæredes ex delicto defuncti teneri ad damni illati compensationem. Communem attestantur Panormitan. in d. cap. In literis, & cap. fin. de sepult. Aretin. in Rub. ff. de acquiren. hæredit. Anthon Burgensis in cap. 1. de Emptione & vendit. Didaeus lib. 3. variar. Resolut. cap. 3. Iulius Clarus lib. 5.

lib. 5. sent. 6. fin. q. 31. num. 16. Sylueft. in verbo Hereditas 3. & alij alibi. Sicut enim hæres tenetur in conscientia fatisfacere debitis defuncti, fic etiam damnis ab eo datis, iuxta Gloffam receptam in Regula. Peccatum, de Regula. Iuris in 6. & res ita manifesta est ex d. Regula. Peccatum, vt nulla indigeat probatione, vt rectè Couarr. ait. Et iure manifestiffimum est, eodem attestante, quod damni illati proximo à defuncto restitutio, inter verè debita computanda fit. Nemo autem quacunq; occasione si fit soluendo, liberatur à debito restitutionis. Et hoc aduertendum, quod aliud est restitutionis obligatio, siue debitum: aliud est pœna. Pœnæ enim regulariter tantum tenent suos auctores, nec grauant hæredes, nisi in aliquibus delictis. At debitum transit, sicut onus cum honore. Simile est aduertere in sacramento pœnitentiæ: Non per hoc, quod quis adimplet satisfactionem siue pœnam à Confessario impositam, absoluitur à restitutione debitorum, & compensatione damnorum datorum. Communiortamen est opinio DD. quos citat Couarr. loc. d. num. 8. quod hæres in his etiam non confecto inuentario, non teneatur ad plus, quàm ad ipsum peruenit, vt possit contingere in criminibus, in quibus locum habet confiscatio. Tunc enim Fiscus, vt traditum est, obligatur, aut Dominus succedens in acquisitione bonorum. Quia bona restitutioni

obno-

obnoxia, non fiunteius, qui succedit, sed antea spectant ad creditores & damnum passos. Atque hæredes possunt compelli à Iudice Ecclesiastico, ad huiusmodi damnorum restitutionem, & coram eodem conueniri, vt probant canones in d. cap. in literis, & c. fin. de sepult. Panorm. ibid. & in c. A nobis 2. cum Hostien. Anthon. de Butrio, & Ioan. ab Anania, & communis in d. c. In literis. Anthon. Burgens. c. 1. de empt. & vendit. nu. 14. & alij alibi. Quade causa consului superiori tempore monasterium quoddam posse conuenire coram Iudice Ecclesiastico, hæredes cuiusdam malefici, qui satis notabilem substantiam reliquerat, eò quod sanguine sibi iunctam monialem, veneficij ita infecerat, & debilitârat, quod inutilis esset monasterio, & damna in idem satis grauiar redundarent, eò quod semper ferè necessarium esset alere personam pro necessitate monialis veneficio infectæ: atq; dictus maleficus confessus fuit, se damnum consanguineæ intulisse ex quodam odio. Tales enim hæredes in conscientia tenentur ad recompensationem damni illati, vt dignè satisfaciant pro salute animæ defuncti, ex d. c. In literis. & communitententia ibidem. His adiungo, contra quorundam praxim, qui magis quandoque suæ bursæ, quàm saluti animæ defuncti fauent, iniusta lucra & damna restituenda, antequam legata expediâtur, vt tradunt Syluest. in verb. Hære-

Hæreditas 3. q. ii. Vdalricus, Hostiensis, Gloſſa,
 ſa, Raimundus, ab eo citati, & alij alibi. Et ſi
 hæredes prius ſatisfacere velint legatarijs, pro
 trahendo damnum & iniuriam paſſos, non ab-
 ſoluuntur, in foro conſcientiæ, vt idem Syl-
 ueſt. rectè dicit. Si autem eſſet ignorantia, ex-
 cularentur. Similis eſt ratio, ſi legatarij prius
 venirent, & hæreditas ſufficeret ad ſatisfactio-
 nem omnium, & non eſſet dolus, quod vellēt
 ſine cauſſa protrahere cum iniuria aliorum.
 Præterea dico in maleficorum crimine, hære-
 des non ſolum de iure canonico, & in conſci-
 tia teneri, ſed etiam quandoque de iure ciuili,
 ad reſtitutionem damnorum Reipub. illato-
 rum, quando videlicet ex damno illato reſul-
 tat commodū eis, vt eſt textus clariffimus, &
 DD. conſentiunt. C. Ex delicto defunctor. l. i.
 Vbi ſic definitur. Poſt litis conteſtationem, ac-
 tiones ex delicto defuncti tranſeunt ad hæ-
 redes, & tenentur in ſolidum. Alioquin in
 quantum ad eos peruenit, conueniri iuris ab-
 ſolutiſſimi eſt, ne alieno ſcelere ditentur. Hac
 ratione dico etiam de iure Ciuili quosdā Dar-
 danarios, qui aliquando ſectæ maleficorū ad-
 hærent, vt hoc inſceliciſſimo tempore experi-
 mur, obligatos eſſe ad reſtitutionem magnæ
 partis ſuæ ſubſtantię relictæ, quam hæredes
 eis ſuccedentes acquirunt, & ſic obligantur
 etiam ad reſtitutionem non ſolum iure cano-
 nico, ſed etiam ciuili, iuxta L. d. Sunt autem
 tales

tale
 fun
 trac
 tort
 non
 mus
 qua
 aliq
 dana
 qua
 rum
 ciati
 cella
 pub
 tium
 rea &
 quo p
 annis
 tunas
 ralis
 runt.
 Vlpia
 din. c.
 tas &
 rius e
 dunt p
 longè
 ſuos fi
 nus vt
 annon

males hi, qui congregationi maleficorum ad-
 sunt in cursu & conuentu, & proponunt
 tractatum & cōsiliū de perditione frumen-
 torum, & nascentium terræ: vt, proh dolor,
 non rarò fieri plurimis confessionibus disci-
 mus, aliosq̄ue inducunt ad consentiendum,
 quamuis Deo disponente, rixas miscendo
 aliquando re non confecta discedant. Dar-
 danariorum autem intētio in tali consilio est,
 quando agitur de destructione frumento-
 rum, vt quoniam ex eorum improba nego-
 ciatione, horrea sibi frumento abundant, &
 cellaria vino plena sunt, fiat penuria in Re-
 pub quæ cū annorum sterilitate, & nascen-
 tium destructione inducta est: Ipsi sua hor-
 rea & cellaria aperiunt, vendunt maximo,
 quo possunt, & quali volunt pretio, & paucis
 annis, præter iustum rerum cursum suas for-
 tunas augent, & citius quàm humana & mo-
 ralis prudentia dictet, magnas diuitias acqui-
 runt. Voco autem Dardanarios hoc loco cum
 Vlpiano & DD. in l. Annonam. ff. de extraor-
 din. criminib. qui annonam mercesq̄; coemp-
 tas & collectas tantisper supprimunt, dum ca-
 rius eas vendendi occasio se offerat, tunc ven-
 dunt pretio quàm maximo possunt. Ab his nō
 longè absunt ex eadem l. Locupletiores, qui
 suos fructus equis pretijs vendere nolunt, mi-
 nus vberes prouentus expectant, ab vtrisque
 annona oneratur, & eorum exercitium aua-
 ritia

ritia efficit ex d. lege. Dardanarij autem dicti sunt à Dardano Mago contaminatissimo & pessimo, à quo etiam magicæ artes vocantur Dardaniæ à Columella. At si nulla valet medicina repellere pestem, Dardaniæ veniant artes: Huius magi, & eius scriptorum meminit Plinius lib. 30. histor. natural. cap. 1. Dardanarios autem eos videntur vocare leges, qui ita supprimunt annonam coemptam, quia arte magica Dæmoni coniuncti per pacta, ab eodem, qui ob subtilitatem suæ naturæ melius, quàm vllus Astronimus, potest cognoscere constitutionem caussarum naturalium, & rerum copiam vel inopiam, quasi cognitionem sterilitatis hauriant, vt sic in tempore congregent & coëmant, vt deinde carius vendant & pauperum inopia ditentur. Damnant horum mercimoniam & negociationem leges in d. l. Annonam. & ff. de pœnis. in l. In Dardanarios, & alias ll. ad huc finem allegat Bonifacius Vitalinus in tract. maleficorum, in Rubrica. Ad l. Iuliam de Annona. Sunt autem Dardanarij puniendi pœna arbitraria, pro rei qualitate, exercitij frequentia, & damni quantitate, vt tradit Menochius de arbitrar. Iudic. qq. casu 384. Quod autem Dæmon tanquam perspicacissimus Astronomus, possit prævidere rerum fertilitatem: aut terræ sterilitatem, & suos clientulos admonere, confirmat illud lepidum de Talete Milesio Philosopho, relatum à Diogenes

gen
Pol
cere
infr
Astr
Cur
adh
pro
plus
mu
dit,
mag
ami
loso
cura
exca
baor
secte
reue
coru
uent
ditio
publ
sione
tum
& car
noru
des, si
cum l
ex del

gene

gene Laertio in eius vita, & ab Aristotele lib. 1. Polyt. ca. 7. Cùm enim dicto philosopho obijceretur philosophiæ studium, quasi inutile & infructuosum, prospexisse illum ferunt per Astrologiam, oliuarum sterilitatem futuram. Cumque coegisset parum pecuniæ, hyeme adhuc vigente, oleum in Miletò & Chio emit pro paruo admodum pretio, vtpote nemine plus offerente, & arras dedit. Anno sequenti, multis subito quærentibus oleum, ipse vendidit, quanti voluit, cùm alij non haberent, ac magnam vim pecuniarum lucratus est, quam amicis ostendit, significans perfacile esse Philosophis ditari, si vellent, sed hoc non esse illis curæ. Sunt enim aliqui Dardanarij ita avaritia excæcati, vt sordidi lucri odorem more scarabæorum in rebus vilissimis & sordidissimis sectentur, & quærant. Nunc, vt ad propositum reuertar, quando Dardanarij sectam maleficorum sequuntur, & sunt principales in conuentibus, quando tractatur de fructuum perditione, vt ipsi lucrum consequantur, & Respublica damnum patiatur, si eorum confessione, & experientia constat effectum subsequutum: secundum legem naturalem, diuinam, & canonicam tenentur ad restitutionem damnorum, quæ obligatio etiam transit ad hæredes, si aliquid ad eos peruenit. Quod etiam locum habet in hoc casu de iure ciuili ex d. l. i. C. ex delicto defunctorum: ob rationem legis.

K

Ne

Ne alieno scelere ditentur. Et magis corrobora-
 ratur: turpia lucra ab hæredibus sunt extor-
 quenda. ff. de calum. l. In hæredem. ff. de dolo.
 l. In hæredem & ff. Quod metus causa. l. vide-
 mus. At quis dubitat huiusmodi bona esse
 turpia lucra, quæ cum alieno damno, & pro-
 prio scelere acquiruntur? Cùm autem huius-
 modi damna redundant in singula membra
 Reipublicæ proportionaliter, & sit difficilis
 modus restitutionis, restitutio esset facienda,
 si prudentia diceret in singulari fieri nõ pos-
 se singulis damnum passis, ad aliquod opus
 publicum, aut pium, ita vt resultaret commo-
 dum etiam ad membra singularia Reipublicæ.
 Malè ergò faceret Dominus, aut Iudex, si in
 suum proprium vsum reseruet, quod ex cõ-
 muni damno prouenit, & singulis membris
 esset distribuendum, pro compensatione &
 proportione damnorum. His omnibus addo
 id, quod Nauarrus loc. cit. tradit: Quod si pars
 læsa vellet, vt delinquens per pœnã corporalẽ
 non solum Reipub. sed etiam sibi satisfacere,
 cessaret obligatio restitutionis. arg. l. i. ff. Qui
 satis dare coguntur. & l. Si rem. §. Omnis. ff. de
 pignor. act.

De foro com- 14. Prælud. *Crimina maleficij, sortile-*
 ptenti maliciorum, Magia & similia sunt cõmunis fori.
 ficorũ & sa-
 garum: **V**T tradunt Panorm. in c. i. de sortilegijs &
 alij Doct. Alphons. Castren. lib. i. de iusta
 hæret.